

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Європейські стандарти захисту прав споживачів фінансових послуг
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	юридичний факультет. Кафедра міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства
Розробник(и)	Руденко Людмила Дмитрівна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 48 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій, 24 практичних занять, 102 год. самостійної роботи)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для всіх освітніх програм спеціальності 081 "Право"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів цілісного уявлення про європейські стандарти захисту прав споживачів фінансових послуг у контексті взаємовідносин, що складаються у процесі європейської інтеграції та про європейську систему захисту прав споживачів фінансових послуг.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ до курсу. Огляд основних питань щодо функціонування ЄС та законодавства ЄС щодо регулювання ринку фінансових послуг

Інституційна система ЄС та джерела права ЄС. Правові засади регулювання фінансових відносин в ЄС. Правові засади економічного та валютного союзу. Поняття та види фінансових послуг. Банківське право ЄС. Страхове право ЄС. Правове регулювання ринку цінних паперів. Інвестиційне право ЄС.

Тема 2 Принципи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС

Конституційна та інституційна база захисту прав споживачів у ЄС. Загальні правові питання захисту прав споживачів у ЄС. Загальна характеристика системи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС. Переддоговірне розкриття інформації фінансовою установою, інформація про кінцеву вартість послуг для споживача, вимоги до реклами фінансових послуг. Нагляд за ринковою поведінкою фінансових установ, розгляд скарг, гарантії та компенсації споживачам фінансових послуг.

Тема 3 Регулятори та наглядові органи на ринку фінансових послуг ЄС

Захист прав споживачів фінансових послуг як мета правового регулювання ринку фінансових послуг. Правові засади регулювання ринку фінансових послуг. Вимоги актів ЄС до розподілу регуляторних та наглядових функцій на фінансовому ринку. Європейський орган банківського нагляду. Європейський орган зі страхування і професійних пенсій. Європейський орган з цінних паперів і ринків. Європейська система фінансового нагляду.

Тема 4 Методи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС

Інституційні механізми захисту прав споживачів фінансових послуг. Судові заборони щодо захисту прав споживачів фінансових послуг. Колективна реалізація захисту прав споживачів фінансових послуг. Позасудова мережа захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС. Консультування споживачів фінансових послуг в ЄС. Методи захисту прав споживачів у сфері електронної комерції.

Тема 5 Концепція єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС (поточний та ощадний рахунки, платіжні послуги, кредитні картки, іпотечні кредити, страхування, інвестиційні продукти)

Передумови створення єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС. Принципи єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС. Правові засади надання роздрібних фінансових послуг в ЄС: основні інституції ЄС, що здійснюють регулювання та нагляд щодо надання роздрібних фінансових послуг в ЄС та нормативні акти ЄС, що регулюють надання роздрібних фінансових послуг в ЄС. Характеристика основних видів роздрібних фінансових послуг в ЄС: поточний та ощадний рахунки; платіжні послуги; відкриття та використання кредитних карток; іпотечне кредитування; страхування; інвестиційні продукти.

Тема 6 Правове регулювання банківських послуг в ЄС

Правові засади спільного ринку банківських послуг в ЄС. Стандарти європейського банківського права. Свободи банківського права ЄС. Основні моделі здійснення регулювання та нагляду за банківським сектором у державах ЄС. Види банківських послуг у державах ЄС. Захист прав споживачів банківських послуг у ЄС.

<p>Тема 7 Правове регулювання страхових послуг в ЄС</p> <p>Загальна характеристика єдиного страхового ринку ЄС. Вимоги Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II) у контексті забезпечення прав споживачів страхових послуг у ЄС. Види страхових послуг у ЄС. Договір страхування. Захист прав споживачів страхових послуг у ЄС.</p>
<p>Тема 8 Правове регулювання інвестицій в ЄС</p> <p>Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності за законодавством. Основні акти ЄС, що регулюють інвестиційну діяльність в межах ЄС. Принципи інвестиційної політики ЄС. Правове регулювання внутрішніх та іноземних інвестицій у ЄС. Правовий статус суб'єктів інвестиційної діяльності на внутрішньому ринку ЄС. Правові засади захисту прав та законних інтересів інвесторів.</p>
<p>Тема 9 Правове регулювання пенсійного забезпечення в ЄС</p> <p>Правові засади організації пенсійного забезпечення в ЄС. Пенсійні інституції ЄС. Пенсійні фонди як професійні учасники ринку фінансових послуг ЄС. Персональні пенсійні продукти: загальноєвропейський персональний пенсійний продукт як різновид індивідуального пенсійного страхування. Характеристика порядку захисту основних прав споживачів послуг пенсійного страхування</p>
<p>Тема 10 Відповідальність за порушення на ринку фінансових послуг ЄС. Судова практика Європейського суду та Європейського суду з прав людини щодо захисту споживачів фінансових послуг</p> <p>Загальна характеристика європейської системи захисту прав споживачів фінансових послуг. Правовий статус судових інституцій в системі захисту прав споживачів фінансових послуг: Європейського суду та Європейського суду з прав людини. Огляд судової практики Європейського суду щодо захисту споживачів фінансових послуг. Огляд судової практики Європейського суду з прав людини щодо захисту споживачів фінансових послуг.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	знати основні поняття та принципи ринку фінансових послуг ЄС
РН2	пояснювати правові основи функціонування ринку фінансових послуг ЄС
РН3	описувати систему джерел європейського права, засади взаємодії органів та інституцій ЄС між собою, правовий статус споживачів фінансових послуг та їх право на захист своїх законних прав та інтересів, право на звернення до європейських судових органів
РН4	оцінювати правові засади взаємовідносин інституцій Європейського Союзу щодо регулювання ринку фінансових послуг
РН5	вміти застосовувати набуті знання щодо європейських стандартів захисту прав споживачів фінансових послуг

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Вступ до курсу. Огляд основних питань щодо функціонування ЄС та законодавства ЄС щодо регулювання ринку фінансових послуг

Лк1 "Вступ до курсу. Огляд основних питань щодо функціонування ЄС та законодавства ЄС щодо регулювання ринку фінансових послуг."

Загальні засади функціонування ЄС. Загальні положення регулювання ринків фінансових послуг в ЄС. Інституційна система ЄС та джерела права ЄС. Правові засади регулювання фінансових відносин в ЄС. Правові засади економічного та валютного союзу. Поняття та види фінансових послуг. Банківське право ЄС. Страхове право ЄС. Правове регулювання ринку цінних паперів. Інвестиційне право ЄС.

Пр1 "Загальні положення регулювання ринків фінансових послуг в ЄС"

Правові засади регулювання фінансових відносин в ЄС. Правові засади економічного та валютного союзу. Поняття та види фінансових послуг. Банківське право ЄС. Страхове право ЄС. Правове регулювання ринку цінних паперів. Інвестиційне право ЄС.

Тема 2. Принципи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС

Лк2 "Принципи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС"

Конституційна та інституційна база захисту прав споживачів у ЄС. Загальні правові питання захисту прав споживачів у ЄС. Загальна характеристика системи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС. Переддоговірне розкриття інформації фінансовою установою, інформація про кінцеву вартість послуг для споживача, вимоги до реклами фінансових послуг. Нагляд за ринковою поведінкою фінансових установ, розгляд скарг, гарантії та компенсація.

Пр2 "Принципи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС"

Конституційна та інституційна база захисту прав споживачів у ЄС. Загальні правові питання захисту прав споживачів у ЄС. Загальна характеристика системи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС. Розкриття інформації та прозорість діяльності фінансової установи для споживача. Переддоговірне розкриття інформації фінансовою установою, інформація про кінцеву вартість послуг для споживача, вимоги до реклами фінансових послуг. Нагляд за ринковою поведінкою фінансових установ, розгляд скарг, гарантії та компенсація.

Тема 3. Регулятори та наглядові органи на ринку фінансових послуг ЄС

Лк3 "Регулятори та наглядові органи на ринку фінансових послуг ЄС"

Захист прав споживачів фінансових послуг як мета правового регулювання ринку фінансових послуг. Правові засади регулювання ринку фінансових послуг. Вимоги актів ЄС до розподілу регуляторних та наглядових функцій на фінансовому ринку. Європейський орган банківського нагляду. Європейський орган зі страхування і професійних пенсій. Європейський орган з цінних паперів і ринків. Європейська система фінансового нагляду.

Пр3 "Регулятори та наглядові органи на ринку фінансових послуг ЄС"

Захист прав споживачів фінансових послуг як мета правового регулювання ринку фінансових послуг. Правові засади регулювання ринку фінансових послуг. Вимоги актів ЄС до розподілу регуляторних та наглядових функцій на фінансовому ринку. Європейський орган банківського нагляду. Європейський орган зі страхування і професійних пенсій. Європейський орган з цінних паперів і ринків. Європейська система фінансового нагляду.

Тема 4. Методи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС

Лк4 "Методи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС"

Інституційні механізми захисту прав споживачів фінансових послуг. Судові заборони щодо захисту прав споживачів фінансових послуг. Колективна реалізація захисту прав споживачів фінансових послуг. Позасудова мережа захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС. Консультування споживачів фінансових послуг в ЄС. Методи захисту прав споживачів у сфері електронної комерції.

Пр4 "Методи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС"

Інституційні механізми захисту прав споживачів фінансових послуг. Судові заборони щодо захисту прав споживачів фінансових послуг. Колективна реалізація захисту прав споживачів фінансових послуг. Позасудова мережа захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС. Консультування споживачів фінансових послуг в ЄС. Методи захисту прав споживачів у сфері електронної комерції.

Тема 5. Концепція єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС (поточний та ощадний рахунки, платіжні послуги, кредитні картки, іпотечні кредити, страхування, інвестиційні продукти)

Лк5 "Передумови створення єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС." (денна)

Принципи єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС. Переваги єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС для споживачів таких послуг та їх права. Правові засади надання роздрібних фінансових послуг в ЄС: - Нормативні акти ЄС, що регулюють надання роздрібних фінансових послуг в ЄС;- Основні інституції ЄС, що здійснюють регулювання та нагляд щодо надання роздрібних фінансових послуг в ЄС.

Лк6 "Характеристика основних видів роздрібних фінансових послуг в ЄС" (денна)

Характеристика основних видів роздрібних фінансових послуг в ЄС: поточний та ощадний рахунки; платіжні послуги; відкриття та використання кредитних карток; іпотечне кредитування; страхування; інвестиційні продукти.

Пр5 "Передумови створення єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС" (денна)

Передумови створення єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС. Принципи єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС. Переваги єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС для споживачів таких послуг та їх права. Правові засади надання роздрібних фінансових послуг в ЄС: - Нормативні акти ЄС, що регулюють надання роздрібних фінансових послуг в ЄС;- Основні інституції ЄС, що здійснюють регулювання та нагляд щодо надання роздрібних фінансових послуг в ЄС.

Пр6 "Характеристика основних видів роздрібних фінансових послуг в ЄС" (денна)

Характеристика основних видів роздрібних фінансових послуг в ЄС: поточний та ощадний рахунки; платіжні послуги; відкриття та використання кредитних карток; іпотечне кредитування; страхування; інвестиційні продукти.

Тема 6. Правове регулювання банківських послуг в ЄС

Лк7 "Правове регулювання банківських послуг в ЄС" (денна)

Правові засади спільного ринку банківських послуг в ЄС. Стандарти європейського банківського права. Свободи банківського права ЄС. Основні моделі здійснення регулювання та нагляду за банківським сектором у державах ЄС. Види банківських послуг у державах ЄС. Захист прав споживачів банківських послуг у ЄС.

Пр7 "Правове регулювання банківських послуг в ЄС" (денна)

Правові засади спільного ринку банківських послуг в ЄС. Стандарти європейського банківського права. Свободи банківського права ЄС. Основні моделі здійснення регулювання та нагляду за банківським сектором у державах ЄС. Види банківських послуг у державах ЄС. Захист прав споживачів банківських послуг у ЄС.

Тема 7. Правове регулювання страхових послуг в ЄС

Лк8 "Правове регулювання страхових послуг в ЄС" (денна)

Загальна характеристика єдиного страхового ринку ЄС. Вимоги Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II) у контексті забезпечення прав споживачів страхових послуг у ЄС. Види страхових послуг у ЄС. Договір страхування. Захист прав споживачів страхових послуг у ЄС.

Пр8 "Правове регулювання страхових послуг в ЄС" (денна)

Загальна характеристика єдиного страхового ринку ЄС. Вимоги Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II) у контексті забезпечення прав споживачів страхових послуг у ЄС. Види страхових послуг у ЄС. Договір страхування. Захист прав споживачів страхових послуг у ЄС.

Тема 8. Правове регулювання інвестицій в ЄС

Лк9 "Правове регулювання інвестицій в ЄС" (денна)

Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності за законодавством ЄС. Основні акти ЄС, що регулюють інвестиційну діяльність в межах ЄС. Принципи інвестиційної політики ЄС. Правове регулювання внутрішніх та іноземних інвестицій у ЄС. Правовий статус суб'єктів інвестиційної діяльності на внутрішньому ринку ЄС. Правові засади захисту прав та законних інтересів інвесторів.

Пр9 "Правове регулювання інвестицій в ЄС" (денна)

Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності за законодавством ЄС. Основні акти ЄС, що регулюють інвестиційну діяльність в межах ЄС. Принципи інвестиційної політики ЄС. Правове регулювання внутрішніх та іноземних інвестицій у ЄС. Правовий статус суб'єктів інвестиційної діяльності на внутрішньому ринку ЄС. Правові засади захисту прав та законних інтересів інвесторів.

Тема 9. Правове регулювання пенсійного забезпечення в ЄС	
Лк10 "Правове регулювання пенсійного забезпечення в ЄС" (денна)	Правові засади організації пенсійного забезпечення в ЄС. Пенсійні інституції ЄС. Пенсійні фонди як професійні учасники ринку фінансових послуг ЄС. Персональні пенсійні продукти: загальноєвропейський персональний пенсійний продукт як різновид індивідуального пенсійного страхування. Характеристика основних прав споживачів послуг пенсійного страхування.
Пр10 "Правове регулювання пенсійного забезпечення в ЄС" (денна)	Правові засади організації пенсійного забезпечення в ЄС. Пенсійні інституції ЄС. Пенсійні фонди як професійні учасники ринку фінансових послуг ЄС. Персональні пенсійні продукти: загальноєвропейський персональний пенсійний продукт як різновид індивідуального пенсійного страхування. Характеристика основних прав споживачів послуг пенсійного страхування.
Тема 10. Відповідальність за порушення на ринку фінансових послуг ЄС. Судова практика Європейського суду та Європейського суду з прав людини щодо захисту споживачів фінансових послуг	
Лк11 "Відповідальність за порушення на ринку фінансових послуг ЄС" (денна)	Загальна характеристика європейської системи захисту прав споживачів фінансових послуг. Правовий статус судових інституцій в системі захисту прав споживачів фінансових послуг: Європейського суду та Європейського суду з прав людини.
Лк12 "Судова практика Європейського суду та Європейського суду з прав людини щодо захисту споживачів фінансових послуг" (денна)	Огляд судової практики Європейського суду щодо захисту споживачів фінансових послуг. Огляд судової практики Європейського суду з прав людини щодо захисту споживачів фінансових послуг.
Пр11 "Відповідальність за порушення на ринку фінансових послуг ЄС" (денна)	Загальна характеристика європейської системи захисту прав споживачів фінансових послуг. Правовий статус судових інституцій в системі захисту прав споживачів фінансових послуг: Європейського суду та Європейського суду з прав людини.
Пр12 "Судова практика Європейського суду та Європейського суду з прав людини щодо захисту споживачів фінансових послуг" (денна)	Огляд судової практики Європейського суду щодо захисту споживачів фінансових послуг. Огляд судової практики Європейського суду з прав людини щодо захисту споживачів фінансових послуг.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання практичних завдань
НД2	Електронне навчання у системі MIX, DL SumDU
НД3	Обговорення кейсів

НД4	Підготовка мультимедійних презентацій
НД5	Участь в обговоренні-дискусії (групові та парні)

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН2	Лекції-дискусії
МН3	Обмін думками (think-pair-share)
МН4	Навчальна дискусія / дебати
МН5	Кейс-метод

Лекції надають студентам матеріал про поняття спільних політик ЄС в сфері фінансових послуг, принципи ринку фінансових послуг ЄС, про європейські стандарти захисту прав споживачів фінансових послуг та види таких послуг (РН 1). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 2, РН 3, РН 4, РН 5). Практико-орієнтоване навчання передбачає аналіз рішення ЄСПЛ, виконання групового практичного завдання стосовно кращих практик захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС (РН 3, РН 5). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій та практичних занять. Підготовка мультимедійних презентацій забезпечує формування результатів навчання РН 3, РН 4, а участь у науковій дискусії при їх обговоренні – РН 4, РН 5.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел - формується завдяки пошуку необхідних положень в актах права ЄС для розв'язання практичних ситуацій, аналіз змісту рішень ЄСПЛ. Здатність працювати в міжнародному контексті - при опануванні матеріалу курсу необхідно звертатися до повноважень різних інституцій ЄС та визначати ступінь впливу їхніх рішень на українських фізичних та юридичних осіб.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$

Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$
---	------------------	------------------

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Взаємооцінювання (peer assessment)
МФО2	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО3	Розв'язування ситуаційних завдань
МФО4	Самооцінка поточного тестування

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Виконання мультимедійної презентації (підготовка, презентація, захист)
МСО2	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)
МСО3	Тестування
МСО4	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)

Контрольні заходи:

Семестр викладання		100 балів
МСО1. Виконання мультимедійної презентації (підготовка, презентація, захист)		20
		20
МСО2. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		20
	4x5	20
МСО3. Тестування		20
	4x5	20
МСО4. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		40
	2x20	40

Контрольні заходи в особливому випадку:

Семестр викладання		100 балів
МСО1. Виконання мультимедійної презентації (підготовка, презентація, захист)		20
		20
МСО2. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		20
	4x5	20
МСО3. Тестування		20
	4x5	20
МСО4. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		40

	2x20	40
--	------	----

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Телекомунікаційні мережі

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Дослідження практик роботи банків зі скаргами споживачів банківських послуг : звіт за результатами дослідження практик роботи банків зі скаргами споживачів URL: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2020/09/Final_Report_Complaints-handling-at-ba
2	Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни "Європейські стандарти захисту прав споживачів фінансових послуг" : для студ. спец. 081 "Право" освітнього ступеня "магістр" денної форми навчання / М. В. Плотнікова, О. А. Швагер, Л. Д. Руденко. — Суми : СумДУ, 2021. — 71 с.
3	Право Європейського Союзу : підручник. Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакулєнко, Ван Елсуwege П. та ін. За ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінєне і допов. Харків : Право, 2019. 442 с
4	Руденко Л.Д., Плотнікова М.В., Швагер О.А. Споживачі фінансових послуг: концептуальні засади визначення поняття в контексті модернізації господарського законодавства України. Правове забезпечення ринкових відносин в умовах громадянського суспільства: збірник наукових праць. Випуск 4. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України, 2021. С. 155-163.
Допоміжна література	
1	Фінансовий ринок: навчальний посібник / С. С. Арутюнян, Л. В. Добриніна [та інш.] / за ред. С. С. Арутюнян. – Київ : Гуляєва В.М., 2018. – 484 с.
2	Street Law: захист прав споживачів у сфері фінансових послуг. Навчально-методичний посібник для проведення занять з практичного права; авторський колектив; відп. ред. Катерина Дацко. – Київ: Асоціація юридичних клінік України, 2020. – 76 с.
3	Глібко С. В. Шовкопляс Г. М., Ониськів І. О. Актуальні питання правового регулювання ринків фінансових послуг в Україні : монографія. Харків : Право, 2016. 186 с.

4	Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри : матеріали науково-практичного круглого столу, м. Суми, 28 січня 2022 р. / відп. за вип. О. А. Швагер. — Суми: СумДУ, 2022. — 100 с.
5	Законодавство України про фінансові послуги: питання адаптації до права Європейського Союзу: матеріали науково-практичного круглого столу, м. Суми, 15 січня 2021 р. / відп. за вип. О.А. Швагер. — Суми: СумДУ, 2021. — 97 с.
6	Плотнікова М.В. Позасудові способи захисту прав споживачів фінансових послуг в ЄС. Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри : матер. Науково-практичного круглого столу (Суми, 28 січня 2022 р.). Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 65–68.
7	Плотнікова М.В. Забезпечення поваги до людської гідності у сфері захисту прав споживачів фінансових послуг. Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції : матер. Всеукраїнської науково-методичної конференції. (Суми, 18 червня 2022 р.). Суми : Сумський державний університет, 2022.
8	Швагер, О. А. Реалізація принципу недискримінації у правовому регулюванні страхування в Україні та ЄС. Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції : матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції, м. Суми, 18 червня 2022 р. / редкол.: В. М. Завгородня, А. М. Куліш, А. С. Славко та ін. — Суми : СумДУ, 2022. — С. 201-205.
9	Руденко Л. Д., Швагер О. А., Мурач Д. В. Місце юридичних клінік у забезпеченні захисту прав споживачів фінансових послуг. Правова позиція. 2021. № 4 (33). С.60-65. DOI: https://doi.org/10.32836/2521-6473.2021-4.11
10	Руденко Л.Д., Требух В.В. Щодо неюрисдикційного захисту прав позичальників у сфері споживчого мікрокредитування. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2021. № 2. С. 64-72. DOI: https://doi.org/10.31558/2786-5835.2021.2.7
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Сайт нормативних документів ЄС. URL: https://eur-lex.europa.eu/homepage.html
2	Сайт ЄСПЛ. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c=
3	Поняття та перелік фінансових послуг у фінансовому законодавстві України та ЄС: європейський досвід та рекомендації для України / Офіс з фінансового та економічного аналізу у ВР України. Січень, 2017. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017